



Finansdepartementet
Skatte- och tullavdelningen
103 33 Stockholm

Redogörelse för allmänna ombudets verksamhet

Inledning

Enligt 10 § förordningen (2016:1332) med instruktion för Tullverket ska det allmänna ombudet senast den 22 februari varje år lämna en redogörelse för ombudets verksamhet till Regeringskansliet (Finansdepartementet). Denna redogörelse avser verksamheten under 2020.

Förutsättningar för verksamheten

Förordnande som allmänt ombud

Med stöd av 6 kap. 1 § tullagen (2016:253) beslutade regeringen den 4 maj 2016 att förordna Mikael Jeppsson som allmänt ombud vid Tullverket. Förordnandet gäller t.o.m. den 3 maj 2021.

Placering inom Tullverket

Alltsedan Tullverkets rättsavdelning blev till under 2012 har det allmänna ombudet varit placerat på den avdelningen. Före det var allmänna ombudet placerat på motsvarande organisatoriska enheter på Tullverkets huvudkontor, och tidigare på Generaltullstyrelsen.

Hur allmänna ombudet är placerat organisatoriskt kan vara av betydelse för ombudets verksamhet. Allmänna ombudet ska i sina ärenden agera självständigt, och kan även i processer ta ställning mot myndighetens beslut. Det kan övervägas om det finns andra möjliga lösningar vad gäller allmänna ombudets organisatoriska placering, i syfte att stärka den självständiga ställningen.

Arbetstid

Allmänna ombudet är i sitt arbete på rättsavdelningen också verksam som verksjurist. Tidigare har den största delen av arbetstiden gått till arbetet som verksjurist. Sedan omorganisationen av rättsavdelningen 1 september 2020 (se rapporten om en utveckling av Tullverkets rättsavdelning, dnr STY 2020–239) finns en uttalad avsikt från myndigheten att

50 % av arbetstiden ska läggas på arbetet som allmänt ombud. Det är nu för tidigt att uttala sig om utfallet i fråga om arbetstid.

Rättsliga förutsättningar

I 6 kap. tullagen (2016:253) finns reglerat befogenheter för allmänna ombudet, vilka rör möjligheten att överklaga beslut av Tullverket och beslut av de allmänna förvaltningsdomstolarna. I 5 kap. finns även reglerat befogenheter rörande ärenden om tulltillägg. Bestämmelserna om det allmänna ombudet i tullagen (2016:253) har hängt med i princip oförändrade från den äldre tullagen (2000:1281).

Det finns inte något i nuläget som indikerar brist på nödvändiga befogenheter. Det finns ändå vissa oklarheter i regleringen och även andra omständigheter som kan utgöra skäl för överväganden kring behov av förändringar. Vid dialog med allmänna ombudet hos Skatteverket och allmänna ombudet för socialförsäkringen har det kunnat konstateras att det föreligger vissa skillnader i de rättsliga förutsättningarna.

Övrigt om förutsättningarna

Allmänna ombudet har en egen mejladress, allmannaombudet@tullverket.se. Ombudet har även ett eget diarium, skilt från verksdiariet. Det innebär också att allmänna ombudet bildar ett eget arkiv.

Enligt bestämmelser i Tullverkets arbetsordning ska allmänna ombudet ha rätt att ta del av handlingar eller uppgifter som behövs för att kunna utföra arbetet. Det kan konstateras att inga hinder har uppställts för sådan tillgång. Löpande får allmänna ombudet information om domar som meddelas av allmänna förvaltningsdomstolar i mål där Tullverket för det allmännas talan.

Enligt 16 § förordningen (2016:1332) med instruktion för Tullverket utses ersättare för det allmänna ombudet av Tullverket efter anmälan av det allmänna ombudet. Någon ersättare har inte utsetts under året som gått.

Enligt 6 kap. 14 § tullagen får allmänna ombudet uppdra åt en tjänsteman vid Tullverket att företräda det allmänna i allmän förvaltningsdomstol. Något sådant uppdrag har inte givits under året som gått.

Ärenden

Domstolsavgöranden

Under 2020 har domar meddelats i tre mål där det allmänna ombudet har fört det allmännas talan. I det följande lämnas en kort redogörelse för dessa mål.

Mål nr 3040–19 i Kammarrätten i Göteborg – kemikalieskatt

Varor hade befordrats till Sverige från en annan medlemsstat i EU under ett transiteringsförfarande. Transiteringen avslutades inte inom föreskriven tid och därför förelåg förutsättningar för uppkomst av tullskuld enligt art. 79 i tullkodex. Bolaget var ansvarigt för transiteringen och bedömdes därför vara gäldenär. Varorna omfattades av skatt enligt lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik. Av 9 § i den lagen följer att skattskyldig för import är den person som är skyldig att betala tull, eller om varan inte är belagd med tull, den som skulle ha varit skyldig att betala tullen om varan hade varit tullbelagd.

Tullverket meddelade beslut om kemikalieskatt den 22 oktober 2018. Bolaget överklagade beslutet. Tullverket meddelade i omprövningsbeslut den 31 januari 2019 att verket inte ändrar sitt tidigare beslut. Förvaltningsrätten i Malmö avslog överklagandet i dom den 7 maj 2019. Det allmänna ombudet överklagade (dnr Ao 6/19) förvaltningsrättens dom och yrkade att kemikalieskatt inte skulle tas ut och att Tullverkets beslut därför skulle upphävas.

Kammarrätten i Göteborg meddelade prövningstillstånd. Frågan i målet var om ett uttag av kemikalieskatt från den person som är ansvarig för transiteringen kan vara i strid med art. 1.3 i direktiv 2008/118/EG, som anger att påförande av skatter på andra produkter än punktskattepliktiga varor inte får leda till gränsformaliteter i handeln mellan medlemsstaterna. I dom den 24 februari 2020 gjorde Kammarrätten den bedömningen att så inte var fallet och avslog överklagandet. Det allmänna ombudet överklagade domen. Högsta förvaltningsdomstolen beslutade den 17 juli 2020 att inte meddela prövningstillstånd.

Mål nr 2637–19 i Kammarrätten i Göteborg – tulltillägg

Varor hade befordrats under ett transiteringsförfarande som inte slutförts korrekt. En tullskuld uppkom därför enligt art. 79 i tullkodex. Bolaget var ansvarigt för transiteringen och bedömdes därför vara gäldenär för tullskuld och skattskyldig för mervärdesskatt.

Med anledning av att tullskuld uppkommit enligt art. 79 meddelade Tullverket den 30 maj 2018 två beslut om tulltillägg enligt 5 kap. 9 § tullagen. Bolaget överklagade besluten. Tullverket har den 14 september 2018 i två omprövningsbeslut meddelat att verket inte ändrar sina tidigare beslut. Förvaltningsrätten i Malmö avslog överklagandet i dom den 17 april 2019. Det allmänna ombudet överklagade (dnr Ao 4/19) förvaltningsrättens dom och yrkade att tulltillägg inte ska tas ut och att Tullverkets beslut därför skulle upphävas.

Kammarrätten i Göteborg meddelade prövningstillstånd. Frågan i målet var om den som är ansvarig för transiteringen ska påföras tulltillägg enligt 5 kap. 9 § tullagen när transiteringsförfarandet inte avslutats korrekt och varorna undandragits tullövervakning. I dom den 10 juni 2020 gjorde Kammarrätten den bedömningen att det inte finns någon skyldighet för den som är ansvarig för transiteringen att lämna en tulldeklaration på så sätt som anges i 5 kap. 9 § och att tulltillägg därför inte ska tas ut av bolaget. Tullverkets beslut om tulltillägg upphävdes.

Mål nr 5289–19 i Kammarrätten i Göteborg – flyttsakstullfrihet

En man beviljades vid inflyttning till Sverige tullbefrielse för en personbil enligt bestämmelserna, i förordning (EG) nr 1186/2009, om tullbefrielse för personlig egendom vid flytt av den normala bostaden från ett tredjeland till EU. Artikel 4 i förordningen anger ett krav på att egendomen ska vara avsedd att användas för samma ändamål i den nya normala bostaden. Bilen registrerades inte i vägtrafikregistret inom tolv månader från importtillfället. Tullverket beslutade därför den 1 april 2019 att ta ut tull och mervärdesskatt.

Beslutet överklagades. Tullverket meddelade i omprövningsbeslut den 3 maj 2019 att verket inte ändrar sitt tidigare beslut. Förvaltningsrätten i Malmö avlog överklagandet i dom den 4 september 2019. Det allmänna ombudet överklagade (dnr Ao 7/19) förvaltningsrättens dom och yrkade att tull och skatt inte ska tas ut och att Tullverkets beslut därför skulle upphävas.

Kammarrätten i Göteborg meddelade prövningstillstånd. Frågan i målet var, när tullbefrielse medgivits enligt förordning (EG) nr 1186/2009 för personlig egendom vid inflyttning, om tull ska tas ut när användningen av egendomen avviker från den som varit avsedd vid importtillfället. Kammarrätten konstaterade att rätten till tullbefrielse enligt art. 4 i förordningen är begränsad till personlig egendom som är *avsedd* att användas för samma ändamål i den nya bostaden. Den bestämmelsen innefattar inte någon begränsning i fråga om hur egendomen sedan faktiskt kommer att användas. De bestämmelser som finns i art. 8 om den faktiska användningen kan medföra att rätten till tullbefrielse förverkas, men i den artikeln avses inte den situationen att en bil inte registreras i vägtrafikregistret. Rätten till tullbefrielse kunder inte heller förverkas med stöd av art. 124 i förordningen (EG) nr 1186/2009 eller 11 § förordningen (1994:1605) om tullfrihet m.m. Tullverkets beslut upphävdes.

Pågående ärenden

Allmänna ombudet hade vid utgången av 2020 sju pågående ärenden där allmänna ombudet för det allmännas talan i domstol. I det följande omnämns de sex mål där prövningstillstånd hade meddelats vid utgången av 2020.

Allmänna ombudet har överklagat (dnr Ao 4/18) den dom som Förvaltningsrätten i Göteborg meddelade den 22 augusti 2018 i mål nr 6776–18. Kammarrätten i Göteborg meddelade prövningstillstånd den 11 januari 2019 (mål nr 4380–18). Kammarrätten inhämtade ett förhandsavgörande från EU-domstolen, som meddelade dom den 8 oktober 2020 (mål C-476-19). Saken gäller tull och mervärdesskatt som tagits ut, för varor som varit hänförliga till aktiv förädling, med anledning av att avräkningsnota lämnats in för sent.

Allmänna ombudet har överklagat (dnr Ao 3/19) den dom som Kammarrätten i Göteborg meddelade den 18 mars 2019 i mål nr 4937–18. Högsta förvaltningsdomstolen meddelade prövningstillstånd den 15 januari 2020 (mål nr 2118–19). Den fråga som tas upp till prövning är om Sverige är behörigt att ta ut mervärdesskatt vid import till en annan medlemsstat i EU på den grunden att en tullskuld anses ha uppkommit i Sverige enligt

artikel 87.4 i tullkodex. Högsta förvaltningsdomstolen har den 22 oktober 2020 beslutat att förklara målet vilande i avvaktan på EU-domstolens avgörande i mål C-7/20.

Allmänna ombudet har överklagat (dnr Ao 8/19) den dom som Kammarrätten i Göteborg meddelade den 18 november 2019 i mål nr 5872-5873-17. Högsta förvaltningsdomstolen meddelade prövningstillstånd den 6 november 2020 (mål nr 6670-19). Det som tas upp till prövning är hur tull ska tas ut och beräknas för varor som omfattas av förmånstull enligt ett avtal som unionen har ingått med ett tredje land, när tullskulden uppkommit p.g.a. att en transitering inte avslutats på ett korrekt sätt.

Allmänna ombudet har överklagat (dnr Ao 1/20) den dom som Förvaltningsrätten i Göteborg meddelade den 23 januari 2020 i mål nr 860-20. Kammarrätten i Göteborg meddelade prövningstillstånd den 24 september 2020 (mål nr 478-20). Frågan i målet är om tulltillägg ska tas ut när deklaranter i tulldeklarationen har yrkat på förmånsbehandling med hänvisning till ett ursprungscertifikat, om detta certifikat senare har återkallats av den behöriga myndigheten i tredje land.

Allmänna ombudet har överklagat (dnr 3/20) den dom som Förvaltningsrätten i Malmö meddelade den 14 maj 2020 i mål nr 15181-19. Kammarrätten i Göteborg meddelade prövningstillstånd den 18 augusti 2020 (mål nr 3352-20). Frågan i målet är om tullskulden kan upphöra enligt art. 124.1 h i tullkodex vid frivillig rättelse i efterhand, när varor har förts in i landet utan att anmälas till tullen vid gränspassagen.

Allmänna ombudet har överklagat (dnr 4/20) den dom som Förvaltningsrätten i Stockholm meddelade den 26 augusti 2020 i mål nr 10550-20. Kammarrätten i Stockholm meddelade prövningstillstånd den 10 december 2020 (mål nr 5982-20). Frågan i målet är om en person som flyttat till Sverige från tredje land ska beviljas tullbefrielse för flyttsaker trots att denna person haft sin bosättning utanför EU:s tullområde kortare tid än tolv månader.

ALLMÄNNA OMBUDET HOS TULLVERKET

Mikael Jeppsson